

bemutat s amelynek egyik lényeges vetülete a tanítóképzés, nagyonis időszerű és a pedagógus számára: feltétlenül: tanulságos. Alkalmas ez a munka arra is, hogy összehasonlítsuk a korszerű nevelés terén elért hazai eredményeket azzal a német neveléssel, amely testileg is egységes birtodalmat teremtett.

Az akadémiai tanítóképzés munkáját három részre tagolva tárgyalja a könyv: először a népi-politikai és testi nevelést írja le a szerző, majd a tudományos kiképzést ismerteti, végül a hivatásgyakorlati kiképzés módját és eszközeit mutatja be. Az utolsó fejezetben a könyv írója azokat a tanulságokat is összefoglalja, amelyeket a német akadémiai képzés a mi tanítóképzésünk számára nyújt.

Ez az értékes munka önkénytelenül is magunk felé fordítja a tekintetünket, és annak a megállapítására készítt, hogy a tanítóképzés terén eddig jó úton jártunk. A könyvnek sok olyan fejezete van, amely megtermékenyítheti pedagógiai gondolkodásunkat, és talán még több olyan, amely majd elindításul szolgálhat akkor, amikor a főiskolai tanítóképzés problémája nálunk újból napirendre kerül.

v. Szörényi József.

Magyar Cserkészvezetők könyve. II. kötet. — A cserkészcsapat élete. Szerk.: vitéz Temesy Győző. IV. kiad. Bp. 1943. 428 lap.

A sorozat első kötete főképen elméleti síkon boncolgatta a cserkészet alapjait, nevelői és világnézeti elveit. A második kötet immár gyakorlati tanácsokat, irányítást és segítséget ad a cserkészvezetőknek.

A kötet I. része a mozgallom szervezési állapotjával, a cserkészcsapattal, foglalkozik. A parancsnok, a mozgató tengely, tejhatalmú irányítója és foglalkoztatója a csapatnak, amely alapsejtjével, az őrszel és vezetőjével, az őrs- vezetővel, megad minden lehetőséget a tevékenységgel, titkossággal, regényességgel teli „nagy játék“ kiépítésére. A cserkészet eszméi szerint berendezett keretben biztosítja a fiúk egészséges „fiúéletét“. A keret ugyanaz marad, benne a fiú a pinosappkás kisdobos legénység alakjára emlékeztető kiscserkészből (9. sz. főcserkész parancs) a különböző próbák (3. sz. parancs) rostáján átesett országépítő cserkészzé, ill. férficserkészzé (4. sz. parancs) lesz. — Elképzeltetelen a csapat léte otthon nélkül, amelyet maga teremt meg, rendez be, díszít és gondoz közös munkával; a csapat életének jelentős része itt zajlik le, őrsi sarkai tradíciót lehelnek, műhelyrésze gyakorlati kiképzést tesz lehetővé.

A III. rész a csapat belső életét boncolgatja. A cserkészmunka nem öncél. Rendjét a következő évi nagygyűlés szempontjai szabják meg. Az évi munkarend jelentősebb állomása az őszi beszámoló, a toborzás, az első összejövetel, a karácsonyi örömszerzés, a kirándulások keretében folyó próbáztatások, a fogadalmotétel, végül a komoly felkészülés a tábori életre. — Minden a cserkészképzés szolgálataiban áll: a sátorverő, úttörő, honkereső, honfoglaló és országépítő cserkész életének minden mozzanata a jellemes cserkészférfi kialakítását célozza. Bár a próbaanyag kötelező elsajátításán kívül minden cserkész maga alakítja ki önmagában a cserkészt, vezetők nélkül elképzeltetelen a cserkészmunka. A felnőtt vezetők (segédtszt, tisztjelölt, cserkésztszt, parancsnok, szakvezetők, stb., 8. sz. parancs) felelőségük tudatában komoly szellemi felkészültségüket a különböző tanfolyamokon, táborokon, tisztgyűléseken kapják. — Az összejövetelek egyúttal a lelki életnek is forrásai. Isten felé fordított tekintettel, tisztelettel és egymás iránti szeretettel nevel a cserkészet öntudatos hívő keresztényeket. — A lélek gondozása mellett

a testi egészség ápolásáról, a rendszeresség és célszerűség szolgálatában álló életmódról is hallanak a fiúk. — Az összejöveteleken kívül is, a csapat szellemi életét a tevékeny gyakorlataiasság jellemzi. A csapat szokásainak megtartása, hagyományainak tisztelése, magyar könyvek olvasása, népdalok éneklése, a cserkészszajbó kiadványainak (Magyar Cserkész, Vezetők Lapja) állandó forgatása, ill. magyarázása tudatossá teszi a fiúkban a cselekvő magyar eszményt. A csapati belső életéhez tartozik az ügykezelés is: állományvezetés, irattárkezelés, szolgálatvezetés, igazolási ügyek, táborozási ügyvitel stb. adják az alapját a cserkészadminisztrációnak; nemikevesbbé fontos természetesen a csapat gazdasági vonatkozású ügyeinek lelkiismeretes szolgálata is (a pénz és anyag nyilvántartása és kezelése, költségvetés készítése, bevételek és kiadások pontos vezetése stb).

A kötet III. része a szabadtérben folyó cserkészélettel foglalkozik. Bőséges és kimerítő tájékoztatást ad az őrsi akadályversenyek, portyázások lebonyolítására (akadályok megválasztása, elhelyezése, feladatok elbírálása pontozás alapján, különböző megfigyelések, stb), kirándulások megszervezése (regényes keret, a hely megválasztása, menetelés, pihenő, stb). — Öt fejezetben tárgyalja a táborozás fontos voltát cserkészszempontból. Mindenekelőtt felsorolja a jó tábor feltételeit, tanácsokat ad a tábor előkészítésére (tervkészítés, táborhelykeresés, felkészülés, csomagolás, stb), végül pedig a tábori élet lefolyásáról tájékoztat. A táborépítés, honfoglalás annak minden nehézségével és szépségével. A tábori élet megszervezése, a napirend elkészítése, a napi munkák elvégzése, a közös ellátás, a foglalkozások, végül a táborbontás befejező munkáival nehéz és felelősségteljes feladatokat ró a parancsnok vállára. — Az állótáborokon kívül szól a mozgó és a különleges táborokról (kiscserekész-tanyázás, regős, téli, vízi és külföldi táborok). Tájékoztat még a cserkészrepülés munkájáról, valamint a repülőtáborok rendezésének általános irányelveiről. — Utolsó fejezete a szünidei cserkészélet feladatait a víziéletben, a közös játékban, esetleg táborbúzekben, éjjeli kirándulásokban, gyógynövénygyűjtésben, stb. jelöli meg.

A függelékben a csapatokat érintő egyes cserkészrendelkezéseket, szabályokat, valamint cserkészcsapatok szervezése, munkaszüneteltetése, igazolásokra, ruházati szabályokra vonatkozó tudnivalókat adja és felsorolja a jelentősebb központi cserkészintézményeket (Cserkészház, Cserkészpark, vízitelepek, repülőtelepek, kiadónivaltal Cserkészholt, cserkészrepülőműhely kft.). — A kötet a cserkészkiadványok jegyzékével zárul. — Gyakorlati irányú útbiztatásaival elsősorban természetesen a cserkészvezetők nélkülözhetetlen segítőtársa a könyv, alkalmas segítőtje azonban sok kérdésben annak a tanárnak is, ki gyermekeit munkáltató oktatással neveli, tanítványaival kirándulásokat tesz, hogy velük játszva, vagy növénygyűjtve, esetleg munkatáborban együtt élve, közelebb kerüljön az ifjú lelkehez és azt biztos alapokon állva szeretettel vezetni tudja.

Alpár Gyula.

Dr. Sághelyi Lajos, Gyakorlati útmutató a földrajz tanításához.
Budapest, 1943.

A szerző munkájának előszavában kifejti, hogy a könyvében felsorakoztatott tanulmányok célja gyakorlati útmutatás és ugyanakkor kísérletek, gondolatok megfigyelések eredményei alapján tanácsadás, útbiztatás a földrajz tanítási módszeréhez. Nem kidolgozott óraterveket ad, hanem sok irány-